

Nieuwe cd Maduro Muziek Stichting: Robert Rojer speelt Rudolf Palm

De Maduro Music Foundation bracht recent een bijzondere cd uit met pianomuziek van de Curaçaose componist Rudolf Palm (1880-1950). De pianopartij wordt gespeeld door de bekende medicus-musicus-componist Robert Rojer.

Tekst: Joop Halman

De Ñapa heeft afgelopen jaar in een drieluik aandacht besteed aan de veelzijdige musicus en componist Rudolf Theodorus (shon Dòdò) Palm. Rudolf Palm begon op zevenjarige leeftijd met het nemen van fluitlessen bij zijn grootvader, de Curaçaose musicus en componist Jan Gerard (shon Gerry) Palm (1831-1906). Hij leerde vervolgens op dertienjarige leeftijd klarinet, op veertienjarige leeftijd piano en op zeventienjarige leeftijd saxofoon spelen. Ook kreeg hij van Jan Gerard Palm onderricht in algemene muziekleer, harmonie en compositie. Contrabas, mandoline, orgel, cuartro en gitaar heeft hij zichzelf aangeleerd.

Op een aantal gebieden trad Rudolf Palm in de voetsporen van zijn leermeester. Zo werd hij al op negentienjarige leeftijd kapelmeester van de Stedelijke Schutterij. Hij zette hiermee een Palm-traditie voort die al in 1841 begon met Frederik Wilhelm Palm. In 1901 werd Rudolf Palm benoemd tot organist van de Verenigde Protestantse gemeente in de Fortkerk op Curaçao. Hij bleef ruim 40 jaar organist in de Fortkerk en combineerde deze functie gedurende lange tijd met die van organist in de synagoge Emanu-El (1911-1950), de synagoge Mikvé Israël (1926-1928) en die van organist bij de Loge Igualdad (1903-1950).

Rudolf Palm nam in 1901 het initiatief tot de oprichting van het uit twintig leden bestaande kamerorkest Los Dispuestos en een aantal jaren later het sextet Los Seis. Verder was hij dirigent van De Harmonie. Als solist gaf hij diverse orgelconcerten en ook als begeleider aan de piano trad hij talrijke malen op. Verder maakte hij vele jaren deel uit als fluitist van het Curaçaosch Philharmonisch orkest.

Rudolf Palm maakte naam als componist van wat bekend geworden is als typische Curaçaose dansmuziek. Naast talrijke werken voor piano, schreef hij ook diverse composities voor kleiner ensemble en voor filharmonisch orkest. Zijn oudst bekende compositie, La Coronación dateert van 1898. Het werd door hem gecomponeerd naar aanleiding van de festiviteiten die op Curaçao plaatsvonden rond de kroning van koningin Wilhelmina. Van diverse van zijn composities zijn opnamen gemaakt. De allereerste grammofoonplaatopname vond plaats in 1929 in New York en werd uitgebracht onder het platenlabel Brunswick.

Rudolf Palm was getrouwd met Elvira Raimundo Prais. Van zijn kinderen hebben vooral zijn twee zonen Albert en Edgar Palm de traditie van het componeren van typisch Curaçaose dansmuziek voortgezet. Rudolf Palm overleed op 11 september 1950. Bij de begrafenis werd de door hem in zijn laatste levensdagen gecomponeerde dodenmars gespeeld.

Composities op de cd

De cd bevat een selectie van de vele walsen, pasillo's, danza's en danzóns, die Rudolf Palm heeft geschreven. Een Curaçaose wals bestaat doorgaans uit twee of drie delen van elk zestien maten. Rudolf Palm had een duidelijke voorkeur voor de driedelige wals. Niet alleen het

levendige ritme maar ook de variatie in toonsoort tussen de delen maken de walsen van Rudolf Palm aantrekkelijk om naar te luisteren. Veel van zijn composities droeg hij op aan familieleden, dierbare vrienden of schreef hij voor zijn meest ijverige muziekleerlingen. Zo is de wals Rina opgedragen aan zijn kleindochter Rina Palm, is Edna opgedragen aan zijn nichtje Edna Palm en zijn de walsen Myrna en 10 de abril opgedragen aan zijn leerlingen Myrna Dovale en Charles Henriquez. De wals Adiós a Curazao is opgedragen aan de familie Willemsen toen deze familie emigreerde naar Panama. Los Hermanos Hellburg droeg hij op aan zijn muzikale vrienden, de gebroeders Philip James en Willem Hellburg, Olga Antonieta was voor Olga Antonieta Kristen en Elsie voor Elsie Cuales. De wals La Inspiración (ook bekend als Burengerucht) dateert van 1901. Rudolf Palm was toen getuige van een pittige woordenwisseling die plaatsvond tussen twee vrouwen in de IJzerstraat van Otrobanda. Het luidruchtig kibbelen van de twee buurvrouwen, inspireerde de jonge Palm tot het componeren van een wals waarbij de linkerhand en rechterhand afwisselend strijden om de boventoon te voeren. Op deze wijze wist hij op meesterlijke wijze het gekissebis tussen de twee vrouwen uit te beelden. Ook de wals Paseo de Zaquitó, opgedragen aan Wilhelmina van der Dijs, herinnert aan lang

vervlogen tijden op Curaçao. In het verleden maakte de bevolking van Curaçao bij volle maan, al musicerend, een boottochtje van Punda, over het Rifwater naar Zaquitó. Omstreeks 1900 maakte fotograaf Soublette een foto van dit Rifwater. Hij klom hiervoor in een hele hoge mast die in die tijd in het Rifwater stond. Helaas is het Rifwater door overijverige ingenieurs in de loop der jaren nagenoeg geheel gedempt.

De danza is een dans in tweekwartsmaat. Zoals de Curaçaose wals getypeerd wordt door een rijkdom aan harmonische variaties, wordt de danza gekenmerkt door een grote verscheidenheid aan ritmen. De danza staat symbool voor de culturele verscheidenheid van het Caribische gebied. De danza is opgebouwd uit twee, drie of vier delen. In het eerste deel, de chaîne, komen Noord-Europese elementen sterk naar voren. De chaîne stamt uit het zestiende-eeuwse Engeland. Country dance werd contredance, die zich in Frankrijk verder ontwikkelde tot co-tillon en quadrille. Het eerste deel van de danza is dus een afgeleide van de contredance. In de Franse kolonie Saint Domingue (de oude naam voor Haïti) werd de contredanza sterk verrijkt met uit Afrika afkomstige ritmen. Na de slavenopstand van 1791 in Haïti vluchtte een groot aantal Franse kolonisten en slaven naar de Cubaanse provincie Oriente, maar ook naar Curaçao. De intrede van de Franse kolonisten in de Cubaanse cultuur was een beslissend moment in de evolutie van de danza, want nu werd als nieuw bestanddeel, de magie van het Latijns-Iberische lied toegevoegd. Vanuit Cuba zou de danza, de meest fijnzinnige en poëtische 19e eeuwse uiting van de Caribische cultuur, uitwaaieren naar de salons

van andere eilanden in de regio, waaronder Curaçao. Op de cd met composities van Rudolf Palm staan twee door Palm gecomponeerde danza's: Calina y Paulina opgedragen aan Calina en Paulina Gorsira en het in 1900 door hem gecomponeerde Noche Buena.

De pasillo is een karakteristieke adaptatie in Latijns-Amerika van de Europese wals. De pasillo ontstond in de eerste helft van de 19e eeuw in Colombia waar ze pasillo de paso werd genoemd, een dans met kleine stappen. De populariteit van de pasillo verspreidde zich van Colombia naar Ecuador, Peru, Venezuela, Midden-Amerika, maar ook naar Curaçao. De stijl, toon en het gehanteerde tempo van de pasillo verschillen van land tot land. Kenmerkend voor de Curaçaose pasillo is de zangerige en melodieuze stem vertolkt door de rechterhand. De partij voor de linkerhand kenmerkt zich door strikte ritmen die worden afgewisseld met talrijke vrije passages als tegenmelodie van de rechterhand. Van de pianist vereist dit een grote mate van virtuositeit. Behalve Rudolf Palm, zijn ook Jacobo Palm (1887-1982), Charles Maduro (1883-1947) en José Maria Emirto de Lima (1890-1972) bekend geworden door de mooie pasillo's die zij

1 Winy	Danzón	5:03	13 Los Dos Amigos	Pasillo	3:05
2 10 de abril	Waltz	5:06	14 Los Hermanos Hellburg	Waltz	3:45
3 Aida	Waltz	4:13	15 Myrna	Waltz	2:00
4 Calina y Paulina	Danza	2:37	16 Noche Buena	Danza	3:21
5 Como tú lo quieres	Pasillo	3:03	17 Olga Antonieta	Waltz	3:15
6 Edna	Waltz	3:18	18 Paseo de Zaquitó	Waltz	1:52
7 Elka	Waltz	3:20	19 Rafaela	Pasillo	2:35
8 Elsie	Waltz	3:52	20 Rina	Waltz	1:57
9 La Inspiración (Burengerucht)	Waltz	2:04	21 Adiós a Curazao	Waltz	2:45

hebben geschreven. De cd bevat een drietal pasillo's van Rudolf Palm: Como tú lo quieres, Rafaela en Los dos Amigos.

De danzón komt oorspronkelijk uit Cuba. Zij ontstond omstreeks 1880 als opvolger van de contradanza en de habanera. De danzón beleefde haar piek qua populariteit in Midden-Amerika en het Caribisch gebied in de eerste twee decennia van de vorige eeuw. Het ritme van de danzón heeft een sterker Afrikaans karakter vanwege de steeds herhaalde Cubaanse (niet de Curaçaose) cínquillo. Wanneer buitenlandse musici of een buitenlands orkest in het verleden Curaçao bezochten, hoorde een beleefdheidsbezoek aan Rudolf Palm vaak tot het vaste ritueel. Als voorbeeld kan hier niet het bezoek onvermeld blijven van het in 1925 opgerichte Cubaanse Trio Matamoros. Matamoros (1894-1971) is bekend geworden als één van de meest toonaangevende componisten van boleros en son. Ook de Cubaanse zangeres Celia Cruz (1925-2003), die later bekend werd als The Queen of Salsa vererde Rudolf Palm met een bezoek. Cruz

groeide later uit tot de ambassadrice bij uitstek van de Latijnse cultuur. Dit soort van uitwisselingen verklaren wellicht tenminste voor een deel Palms interesse voor de Cubaanse muziek. Zo componeerde hij zelf de son Ozama en vier danzóns. Van deze vijf composities is de populaire danzón Winy, die hij op droeg aan WinyDania, te beluisteren op de cd.

Robert Rojer

Robert Rojer (1939) kreeg muzikales van zijn grootvader, de Curaçaose musicus en componist Jacobo Palm (1887-1982). Rojer werd op deze wijze groot gebracht in de ambiance en de traditie van de Caribische en Latijns-Amerikaanse salonmuziek uit de 19e en begin 20e eeuw. Robert Rojer vertrok op jonge leeftijd naar Nederland waar hij medicijnen ging studeren, maar ook zijn muziekonderwijs vervolgde. Hij specialiseerde zich in interne geneeskunde en werd in 1999 benoemd tot hoogleraar aan de Rijksuniversiteit van Groningen. Naast deze succesvolle loopbaan wist hij ook nog tijd vrij te maken om actief te blijven als uitvoerend pianist

en componist. Hij gaf als solist en begeleidend pianist en organist diverse uitvoeringen op Curaçao, Aruba en ook in Nederland. Zo gaf hij in 2008 in het Dili-gentiatheater in Den Haag een pianoconcert dat bijgewoond werd door koningin Beatrix. In 1988 verscheen van hem op cd de door hem gecomponeerde Curaçaose waltzes for two pianos, en een aantal jaren later de Cubaanse danza's van Ignacio Cervantes. In 2008 kwam van Robert Rojer een unieke cd uit met 30 composities van de Curaçaose componist Jan Gerard Palm (1831-1906), een betovergrootvader van Rojer. Op de nieuwe cd met een selectie van composities van Rudolf Palm, vertolkt Robert Rojer wederom op sprakelende wijze de levendige ritmen en elegante melodieën die kenmerkend zijn voor een groot aantal van de composities van de muzikale Palm-dynastie.

Maduro Music Foundation

De cd is uitgebracht door de Maduro Music Foundation. Deze stichting werd in 1987 naar aanleiding van de viering van het 150e oprichtingsjaar van de Maduro Holding opgericht. Doel van de stichting is het behouden en promoten van het muzikaal erfgoed van Curaçao. De Curaçao waltzes for two pianos van Robert Rojer en uitgevoerd door Harold Martina en Robert Rojer was de allereerste cd die werd uitgebracht met musici van Curaçao bodem. Sinds haar oprichting heeft de Maduro Music Foundation 15 cd's uitgebracht met bekende musici zoals Julian Coco, Randal Corsen, Tica Giel, Magdalena Kuhn, Harold Martina, Edgar Palm, Robert Rojer, NicMøller, Wim Statius Muller en Charles Sweers. Deze zestiende cd met composities van Rudolf Palm wordt uitgegeven in het jaar dat de Maduro Holding haar 175e oprichtingsjaar viert en de Maduro Music Foundation haar 25e.

De cd is op Curaçao te verkrijgen bij boekhandel Mensing's Caminada en is in Nederland te bestellen via de website van de Palm Music Foundation: www.palmmusicfoundation.com